

SOSIALURIN

Útgevari:
FÖROYA JAVNAÐARFLOKKUR

Blaðstj.:
Villi Sørensen.

Box 76.

Prentsmiðjan á Meygsbreyt
TELF 1820

Hvat hava vit afturhaldinum at takka?

Í 1932 kom hin gitna Kanslergade-semjan í lag millum Stauning og vinstrumenninar. Stauning gekk við til tollin, meðan vinstra gekk við til hitt størsta sosiala framstíg, ið nakrantíð er framt í Norðanlondum (fólkatryggingin undantikin). Men longu seinast í '30'unum komu teir stóru afturhaldsflokkarnir konservativu og vinstru við uppskoti um at skerja ella beinleiðis taka av nógvar av teim sosialu vinninginum. Hetta miseydnadist, og hetta er eisini seinasta ferð, teir hava váðað sær beinleiðis at gingið ímóti sosialum framstígum, hóast teir í flestu forum hava roynt at skarva so nógvar burtur av sum gjørligt.

Hjá okkum hevur ikki verið mætiari vordíð, men sum við øllum heimsins afturhaldsflokkum hava teir verið noyddir til at slaka í flestu forum — og eingin ivast í, at henda slakingin verður at halda áfram, so leingi nakað afturhald er til.

Leingi lógu sambands- og sjálfstýrisflokkurin og spældu sær við ellisrentulógávuna. Danir bjóðaðu okkum hana longu fyrst í tjúgunum, men í árávis tóku teir onga aðra stóðu, enn at »sagen udsættes til næste år«, soleiðis sum tað stendur skilað til í tingbókunum. Ikki fyrr enn javnaðarmenn komu á ting fingi vit eina ellisrentulógávu, men hana fingi afturhaldsflokkarnir kryplað burtur í litið og einki.

Fyrst í bardagaárunum kom ísfiskisgivingin í lag. Skipini seldu fyri hundradtúsund, men fiskimenn fingi bert nakrar fáar hundrad krónur fyri túrin. Javnaðarmenn kravdu tí, at fiskimenn skuldu fáa tryggjað 700 kr. í minstuløn fyri túrin. Afturhaldið — sambandið og fólkaflokkurin — bardist ímóti, men at enda dragnaði. Javnaðarmenn vunnu, menn ikki so dyggiliga, sum teir kravdu. Seinri vóru hesir flokkar ímóti allari minstuløn og forskotsrindan. Á einum sinni gjørdi teir av at taka alla minstuløn, men hesi misgerð eydnaðist tíð javnaðarmenninum at forða, tó ikki heilt, tí teir skerdur hana niður í 390 kr. um mánaðin. Seinri hava so hesir báðir afturhaldsflokkarnir fingið ein nýggjan fylgisneyta í tjóðveldisflokkinum.

Hesir triggir hava so skert minstulønina úr 800 niður í 650 kr. um mánaðin.

Eittýra-stríðið var eitt ódnartak. Afturhaldsflokkarnir vildu leingi ikki ganga við til, at arbeidarar fingi meira enn 0,85 oyru fyri hvørt prístalsstíg. Teir skuldu vera undirlonir við 15 oyru av hvørjari krónu. Eisini her máttu teir lúta. Av berum ótta fyri krossmessu-valinum í 1943 gingi fólkaflokksmenn við til hetta rættvísiskrav arbeidaranna.

Tolllógin, ið skerdi keyppikraftina í allari lön við 15 pst., er eitt av stóru misgerðarverkum afturhaldsins. Seinri hevur tjóðveldisflokkurin eisini tikið undir við teimum og hjálpt teimum at framt enn tyngri tollbyrðar.

Skattaórættvísíð, ið leggur alla skattabyrðuna á smáinntøkuna og sleppur øllum stórinntøkunum heilt undan at gjalda skatt, er við lóg sett í verk av hesum sama afturhaldi og tjóðveldismonnum.

Tað er óneyðugt at nevna fleiri dømi, men mong eru eftir, har teir gomlu afturhaldsflokkarnir — sambandið og fólkaflokkurin — hava roynt at forða ella krypla matum sosialum framstígum, ið eru so neyðug, fyri at fjøldin av fólkinum fær samulig livilíkindi. Nú seinast hava teir so fingið nýggjan makkara — tjóðveldisflokkinn, sum í flestu forum er til reiðar at ganga teim til handa.

Hetta eru ikki fólksins vælvildarmenn. Teir vilja ikki loysa haft kapitalistiska samfelagsins. Teir eru altíð til reiðar at berjast móti teim sosialu framstígum — móti økonomiska frælsi fólksins, móti arbeids- og lonarligum tryggleika, móti skatta- og tollrættvísí — og harvið ímóti tilikum livilíkindum, ið verunliga byggja á tryggum og hollum grundarlag.

Útróðramaður úr Grønlandi sigur frá

Vit hitta Hendrik Sóløy úr Svinoy, ið hevur verið og róð út í Føroyingahavnini í summar.

— Hvussu stór var veiðan?

— Vit vóru tveir bátar í felag. Veiða okkara liggur um 600 skpd. Besti bátur veiddi sløk 60 tons. Í fjór var alt flotfiskur, men í ár var tað botnfiskur.

— Hvussu við prísinum?

— Í fjór varð prisurin avroknaður í feskum fiski, men í ár verður avroknað í saltfiski. Prísirnir vóru ymiskir fyri tær ymsu stoddarnar, men meðalprisurin man liggja frá 90 upp í 94 oyru fyri hvørt kilo.

— Hvussu mangir vóru bátarnir og hvussu vóru teir mannaðir?

— Vit vóru 6, ið høvdu bát sjálvir. Hartil koma 6 norðafarabátar, har 2 vóru mannaðir við grønlandingum. Við okkara bátum vóru 4—5 manns.

— Hvussu royndist hjá grønlandingum?

— Ikki so væl, men teir høvdu eisini styttri roynd.

— Hvussu leingi hava tit roynt?

— Vit komu yvir 10. mai og fóru beinanvegin at arbeiða uppi á landi hjá Norðafar. Har arbeiddi vit so til 20. juni, tá vit fóru at rógva út, og vit róðu so út til fyrst í september. Áðrenn vit fóru heim, lossaðu og fermdu vit flutningsskipið »Centaurus«, ið vit komu heim við.

— Hvat var lønin fyri arbeiðið uppi á landi?

— Vanliga tímalønin var kr. 3,75, men tá var alt ókeypis hjá okkum.

— Hvar hava tit hildið til?

— Vit búðu í barakkunum og ótu á sjómannsheiminum, ið nú er flutt har inn í havnina.

— Og veðurlagið?

— Tað var hampa veður í summari, men nógva toka og heldur kaldligt.

Vit takka Hendrikki so mikið fyri samrøðuna og ynskja honum góða heimkomu.

Klakksvík í dag

Útróðurin er ikki byrjaður enn. Bátarnir gera til. Varpið hevur fingið nýggjan motor, Torri og Dragin fáa oljutrykkspæl. Á Orvi verður stýrihúsið flutt longur fram. Sundabáturin Louisa fekk nú ein dagin 750 pd. av kalva. Meðan linurnar stóðu kastaðu teir snøri norðanfyrir Víðoyanna. Tað var av tí mesta at kenna. Bert eina lotu drógu teir 400.

Fjølflni eru nú flest øll gingin. Seyðurin hevur roynt óføra væl. Besta hagalambið, vit hava frætt frá her norðanfyrir vá 48 pund og varð dripið á Viðareidi. Frætt er frá fleiri veðrum, ið eru kemnir upp móti 70 pundum. Til Klakksvíkar er komin ein hópur av seyði. Í vikuni flettu teir eitt kvøld umleið 100 fyri Kjölbrot. Keypsprísurin er 7 kr. kg.

Víðoy og Fugloy eru báðar farnar til Íslands við troli at veiða ísfisk.

Norðoyar Javnaðarfelag

hevur ársaðalfund sunnudagin 27. oktober. Nærri um tíð og stað verður lýst seinni.

Nevndin.

Haldið Sosialin!

INNHRUÐAR

200X63 — 73 og 83 cm
til lakering við mahognifineri
og eikifineri og til máling
HURÐARKARMAR - SKJÓTIHURÐA-
BESLÖG - HURÐARHÖNDTÖK
SKUUR - BESLÖG - LÅS
HONGSL - SEYM

A S BALSLEV & CO.
TIMBUR OG BYGGITILFAR
TÓRSHAVN - TELF. 1124

Sildaveiðan

Seinastu tøluni frá sildaveiðu: Sigurfarið 410, Solo 272, Lillian 700, Kallsvík 420, Polarstjörnan 540, Haraldur 440, Grunningur 420 og Polarfarið 750 tn.

Trolararnir hava vánaligt veður. Leygardagin hevði Skálaberg 320, Sjúrdarberg 240 og J. Patursson 220 tons.

Orknoyarferð. KÍ hevði fund seinasta sunnudag. Har varð talað um at gera ferð til Orknoyggiarnar komandi summar við bæði fótbolts- og hondbóltsliði. Tað eru Orknoyingar, ið hava sett seg í samband við Í.S.F. — KÍ ætlar í vetur at fyrireika ymisk ungmannakvøld við fyrilestrum og upplestri. Ársveitsla felagsins verður seinnapartin í november.

Kvinnur ...

Framhald frá 1. síðu
tann, ið teir flestu hava álit á, er einki frælsi. Hetta frælsið hava fólk í øllum øðrum demokratiskum londum; men her í Føroyum eru nakrir ráðarfrkir garpar, sum troðka seg fremstar á listarnar og hava so kvinnur ella menn til ifyllu niðari á listanum.

Men frú Sigrid av Skarði Joensen og aðrar kvinnur eiga nú at troðka á at fáa aðrar tingmenn til saman við javnaðarmennum at fáa broytt vallógina, soleiðis sum her frammanfyri er umtalað, og so kunnu kvinnurnar greiða atkvøðu fyri eini ella fleiri kvinnum og fáa tær valdar, sjálvt um tær ikki standa fremstar á listanum.

Ofta verða fiskimenn og arbeidsmenn settir sum ifylla á vallistum; men verður vallógin broytt, so fáa fiskimenn og arbeidsfólk høvi til at fáa teirra starvsfelagar valdar. Tí vóni eg, at allar kvinnur og allir fiskimenn og arbeidsfólk fara at krevja vallógina broytta nú, tá ið lögtingið kemur saman aftur, so at lógin kemur í gildi til lögtingsvalið um heystið 1958.

J. H. Danbjørg.

Ungmannafelagið MERKIÐ

fer at halda fund í losjuni annaðhvørt leygarkvøld fyri júl, fyrstu ferð 19. oktober kl. 8.

Marius Johannesen leggur fyri til tjakfund.

Stjórnin.